

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 340.69(477)

С. В. ЄВДОКІМЕНКО,

кандидат юридичних наук,
судовий експерт з питань економічних досліджень,
заступник директора ДП «Харківський науково-дослідний
та проектний інститут землеустрою»

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ

Висвітлено питання організації експертної діяльності в Україні, зокрема щодо проведення судово-економічних експертиз. Підкреслено, що експертами можуть бути залучені в судочинстві як працівники державних спеціалізованих установ, так і приватні особи, які мають статус експерта. Охарактеризовано особливості набуття статусу експерта і вимоги до нього, визначено особливості проведення атестації судових експертів.

Ключові слова: судово-економічна експертиза, експерт, атестація експертів, експертно-кваліфікаційна комісія, професійні знання.

Yevdokimenko, S.V. (2016), "Some aspects of the expert activity's organization in Ukraine in accomplishing forensic and economic expertise" ["Okremi aspekty orhanizatsii ekspertnoi diialnosti v Ukraini shchodo provedennia sudovo-ekonomichnykh ekspertyz"], *Pravo i Bezpeka*, No. 2, pp. 43–48.

Постановка проблеми. Реалізація одного з основних принципів невідворотності покарання передбачає максимальне використання у судовому провадженні матеріалів спеціальних економічних знань та обумовлює необхідність призначення і проведення судово-економічних експертиз. Сьогодні потреба у проведенні судово-економічної експертизи виникає під час судового розгляду справ, які потребують глибоких досліджень економічних явищ і процесів, пов'язаних із діяльністю господарюючих суб'єктів. Такий вид експертизи проводиться спеціальною особою – експертом-економістом.

Метою роботи є визначення особливостей організації експертної діяльності щодо проведення судово-економічних експертиз в умовах сучасного господарювання.

Виклад основного матеріалу. В умовах значного обсягу матеріалів справ, що стосуються, зокрема, сфери господарювання, актуальності набуває питання організації судово-економічної експертизи та регламентації діяльності експерта-економіста у процесі проведення експертизи. Судова експертиза в Україні згідно зі ст. 2 закону України «Про судову експертизу» [1] регламентується цим Законом, процесуальним законодавством, іншими законодавчими актами, міжнародними договорами та угодами про взаємну правову допомогу і співробітництво, що регулюють правовідноси-

ни у сфері судово-експертної діяльності. Відповідно до ст. 7 закону України «Про судову експертизу» судово-експертна діяльність в Україні здійснюється державними спеціалізованими установами та відомчими службами, до яких належать:

- науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;
- науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України;
- експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України.

Вказаним Законом передбачено також здійснення судово-експертної діяльності судовими експертами, які не є працівниками вищевказаних державних установ. Зазначені особи вправі проводити дослідження, не віднесені до виключної компетенції державних спеціалізованих установ, за умов наявності у них: відповідної вищої освіти; освітньо-кваліфікаційного рівня не нижче спеціаліста; належної підготовки в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України; атестації та кваліфікації судового експерта з певної спеціальності; внесення до державного Реєстру, ведення якого покладено на вказане міністерство (ч. 1 ст. 7, ст. 9, 10).

Закон «Про судову експертизу» (ч. 4 ст. 7, ч. 2 ст. 9, ч. 1 ст. 20) не забороняє залучення й інших фахівців з відповідних галузей знань для проведення деяких видів експертиз, які не здійснюються виключно державними установами, крім судових експертів. Судово-експертна діяльність може здійснюватись на підприємницьких засадах, а також громадянами за разовими договорами. Атестація судових експертів серед працівників підприємницьких структур та громадян здійснюється Міністерством юстиції України або Міністерством охорони здоров'я України відповідно до їх повноважень [2] та у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Аналіз правових норм дає підстави дійти висновку, що за законом пріоритет у проведенні судових експертиз надається державним спеціалізованим установам і службам, яким у переважній більшості (згідно зі статистичними даними) суди доручають виконання експертних досліджень. Така судова практика вважається правильною, оскільки саме державні установи здійснюють спеціальну підготовку судових експертів – отже, мають у своєму штаті кваліфікованих працівників із належним досвідом практичної та наукової роботи, створюють організаційні умови і запроваджують концептуальні інструменти для однакового та правильного застосування експертних методик, що безпосередньо впливає на якість дослідження [3].

Так, відповідно до ст. 8 закону України «Про судову експертизу» та підп. 20 п. 4 Положення про Міністерство юстиції України з метою підвищення результативності наукових розробок і вдосконалення експертної діяльності науково-дослідних установ судових експертиз створено Науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України. Науково-консультативна та методична рада з проблем судової експертизи (далі – НКМР) є консультативно-дорадчим органом, що створений Міністерством юстиції України з метою вдосконалення наукової роботи, сприяння підвищенню результативності наукових розробок та якості експертної діяльності науково-дослідних установ судових експертиз (судово-експертних установ), що належать до сфери управління Міністерства юстиції. НКМР діє на громадських засадах [4], здійснюючи роботу за такими основними напрямками діяльності судово-експертних установ: наукові дослідження в галузі судової експертизи; експертна практика; підготовка експертних кадрів.

Організація науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності поклада-

ється на міністерства і відомства, в систему яких входять державні спеціалізовані експертні установи. Для розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер, при Міністерстві юстиції України створено Координаційну раду з проблем судової експертизи, яка є постійно діючим консультативно-дорадчим органом, що має на меті вироблення єдиних підходів до організації судово-експертної діяльності та вирішення найважливіших питань розвитку судової експертизи, які мають міжвідомчий характер [5].

Проведення науково-дослідними установами судових експертиз наукових розробок із питань організації та проведення судових експертиз, а також проведення експертиз у кримінальних та адміністративних справах спеціалізованими установами фінансується за рахунок Державного бюджету України. Проведення інших експертних досліджень і обстежень державними спеціалізованими установами здійснюється за рахунок замовника. Інші роботи державні спеціалізовані установи, а також фахівці, які не є працівниками цих установ, виконують на договірних засадах.

Посада судового експерта за своєю природою є винятковою, оскільки має певні особливості. З одного боку, робота експерта полягає у проведенні із застосуванням своїх спеціальних знань (із практично необмеженого кола питань – науки, техніки, ремесла тощо) науково обґрунтованого дослідження для встановлення фактів, що мають доказове значення під час розслідування та розгляду справ у судах, з іншого – судовий експерт набуває статусу процесуальної особи під час надання висновку і таким чином у своїй професійній діяльності поєднує статус фахівця з відповідної галузі знань, науковця та процесуальної особи. Крім того, відповідно до ст. 384, 385 Кримінального кодексу України судові експерти можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності за неналежне виконання своїх обов'язків. Це суттєво відрізняє роботу професійного судового експерта від інших професіоналів у відповідних галузях знань – працівників установ, підприємств та організацій різних секторів економіки [6].

Саме в науково-дослідних установах судових експертиз (далі – НДУСЕ) Міністерства юстиції України передбачені посади наукових співробітників, основним завданням яких є проведення прикладних наукових робіт, у тому числі й пошукових, пов'язаних з розробкою нових та удосконаленням існуючих методик проведення судових експертиз. Наукові співробітники, як правило, також мають кваліфікацію

судового експерта і залучаються до проведення складних комісійних, комплексних та повторних судових експертиз. Тому створення належного кадрового складу висококваліфікованих професіоналів експертних установ Міністерства юстиції України потребує встановлення особливих вимог до осіб, які можуть обіймати посади судових експертів та керівників різних рівнів НДУСЕ. Відповідно до ст. 8 закону України «Про судову експертизу» організаційно-управлінські засади діяльності державних спеціалізованих установ покладаються на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

На сьогодні в Україні загальна чисельність судових експертів усіх державних спеціалізованих експертних установ і тих, що здійснюють судово-експертну діяльність самостійно на професійній основі (приватних), становить близько восьми тисяч фахівців у різних галузях знань, якими щорічно проводиться понад мільйон судових експертиз. Єдині підходи до належного добору кадрів дають можливість забезпечити належний рівень кваліфікації цих фахівців та як наслідок якість, високий науковий рівень та обґрунтованість експертних висновків.

Доцільним вважається запровадження таких вимог й до державних експертів інших державних спеціалізованих установ (МВС, СБУ, Міноборони, Держприкордонслужби та МОЗ). Також, враховуючи велике значення результатів роботи судового експерта і його відповідальність за надання повних та обґрунтованих висновків, заслуговує на увагу пропозиція щодо запровадження окремих кваліфікаційних вимог і до осіб, котрі мають намір здійснювати судово-експертну діяльність як приватні експерти, а саме в частині вимог до стажу роботи за фахом. З огляду на викладене, пропозиція щодо запровадження кваліфікаційних вимог до осіб, які мають намір отримати кваліфікацію судового експерта, має бути законодавчо закріплена, тому такі положення доцільно відобразити у проекті нової редакції закону України «Про судову експертизу».

Кандидати на одержання кваліфікації за спеціальністю економічної експертизи можуть атестуватися за такими експертними спеціальностями:

11.1. Дослідження документів бухгалтерського, та податкового обліку і звітності;
11.2. Дослідження документів про економічну діяльність підприємств і організацій;

11.3. Дослідження документів фінансово-кредитних операцій [7].

Фахівці, яким присвоєна кваліфікація судового експерта, вносяться до Реєстру атестованих судових експертів відповідно до ст. 9 закону України «Про судову експертизу». Реєстр атестованих судових експертів є офіційною автоматизованою системою обліку спеціалістів, яким органи дізнання, досудового слідства, суду мають переважно доручати проведення судових експертиз [8].

Підготовку фахівців для державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, повинні здійснювати вищі навчальні заклади. Першим позитивним кроком в організації підготовки експертів-економістів сьогодні можна вважати введення у навчальні плани вищих навчальних закладів економічних спеціальностей дисциплін «Судова бухгалтерія», «Економіко-правовий аналіз», «Аудит» та інших. Спеціалізація та підвищення кваліфікації працівників державних експертних установ проводиться на курсах та у спеціальних закладах відповідних міністерств та інших центральних органів виконавчої влади. Фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і мають на меті здійснювати експертну діяльність, проходять навчання з відповідної експертної спеціальності в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України [9].

Експерт-економіст має бути якісно підготовленим спеціалістом у галузі бухгалтерського та податкового обліку, економічного контролю й аналізу, фінансового і господарського права. Він повинен поєднувати фундаментальну наукову підготовку та глибокі практичні навички, безперервно поповнювати свої професійні знання, володіти високими громадянськими якостями. Крім того, експерт-економіст має знати:

- дисципліни загальноекономічного циклу: мікро- та макроекономіку, статистику, фінанси, грошовий обіг і кредит, основи управління, маркетинг та інші;

- спеціальні дисципліни: бухгалтерський та податковий облік, економічний аналіз, різні галузі права, теорію економічного контролю, міжнародні стандарти і національні нормативи аудиту, контроль та ревізію, оподаткування, господарське, валютне й антимонопольне законодавство, можливості різних видів судових експертиз, процесуальні норми організації та методології проведення ревізій, аудиторських перевірок і судових експертиз;

- основи технології конкретної галузі господарства та стандарти і нормативи цієї галузі, її економіку, методи прогнозування розвитку

та кредитування підприємств відповідно до їх спеціалізації, особливості обліку і звітності різних галузей господарської діяльності для того, щоб мати можливість надати точні та повні відповіді на економічні питання, що стосуються різних галузей національної економіки;

– можливості сучасних технічних засобів збору, передачі та обробки інформації щодо господарської діяльності для використання їх у судово-експертній практиці.

Важливе значення для успішного проведення судово-економічних експертиз має належне інформаційне забезпечення. Перелік матеріалів, що направляється експерту-економісту, залежить насамперед від питань, поставлених перед ним у процесі судового провадження із конкретної справи. Як правило, для експертного дослідження експерту-економісту направляються такі об'єкти:

- первинні документи, де зафіксовані господарські операції, які розглядаються у справі;
- бухгалтерські та інші облікові реєстри, в яких відображаються ці операції;
- комп'ютерна інформація;
- форми фінансової та податкової звітності підприємства;
- акти проведених ревізій;
- матеріали інвентаризацій;
- інші офіційні документи (накази про прийом на роботу і звільнення працівників, трудові договори та контракти, договори про повну матеріальну відповідальність, посадові інструкції, різні довідки тощо);
- протоколи допитів обвинувачуваних і свідків, протоколи обшуку, огляду та виїмки документів;
- неофіційні документи, що мають значення для судово-економічної експертизи;
- висновки експертів інших галузей знань [10].

Однак основна діяльність експерта-економіста пов'язана з дослідженням облікових, звітних та інших економічних документів, які відповідно до ст. 99 КПК України можуть бути джерелами доказів із правопорушень. У зв'язку з широким упровадженням комп'ютерних технологій в обліковий процес для оцінки і дослідження інформації, що зберігається в комп'ютері і на магнітних носіях, можуть бути використані дані нового виду судових експертиз – комп'ютерно-технічної. Зокрема, серед діагностичних питань, на які може відповісти експертиза комп'ютерних даних, можна виділити такі:

1. Яка бухгалтерська програма використана в комп'ютері?

2. Чи є дана програма ліцензійною (несанкціонованою) або копією, оригінальною розробкою?

3. Чи використовувалися для обмеження доступу до інформації паролі, приховані файли, програми захисту тощо? Який зміст прихованої інформації?

4. Чи можливе відновлення стертих файлів? Який зміст відновлених файлів?

У таких випадках необхідна участь спеціаліста в галузі електронної обчислювальної техніки під час проведення слідчих дій, оскільки для приховання інформації на комп'ютерах можуть бути встановлені спеціальні захисні програми, які за певних умов автоматично роблять повне або часткове стирання інформації. Тому для збереження облікової інформації під час кримінальних проваджень з економічних злочинів вилучаються всі наявні в суб'єкта господарювання комп'ютери і магнітні носії [9].

Експерт-економіст може досліджувати тільки ті документи, що вже оглянуті, знаходяться у матеріалах судового провадження і надані йому слідчим або судом. У справі може знаходитись кілька екземплярів одного й того ж документа, що дозволяє експерту більш глибоко досліджувати конкретну операцію. Якщо в основу дослідження покладена тільки ксерокопія документа, то експерт повинен відмітити це у своєму висновку. Другий і наступний екземпляри того ж самого документа, написані через копіювальний папір, не завжди є точними копіями першого екземпляра, і для експерта-економіста вони є самостійними об'єктами дослідження.

Висновки. Відзначаємо, що відповідно до вимог діючого законодавства судово-експертна діяльність в Україні здійснюється державними спеціалізованими установами, відомчими службами, судовими експертами, які не є працівниками зазначених організацій, але внесені до державного Реєстру судових експертів, в окремих випадках можуть залучатись фахівці з відповідних галузей знань. Поряд із цим підкреслюємо, що судово-експертна діяльність може здійснюватись також на підприємницьких засадах і громадянами за разовими договорами. Аналіз правових норм та практичної експертної діяльності дає підстави дійти висновку, що за законом пріоритет у проведенні судових експертиз надається державним спеціалізованим установам і службам, яким у переважній більшості (згідно зі статистичними даними) суди доручають виконання експертних досліджень. Таку судову практику слід уважати правильною, оскільки саме державні установи

здійснюють спеціальну підготовку судових експертів – отже, мають у своєму штаті кваліфікованих працівників із належним досвідом практичної та наукової роботи, створюють організаційні умови і запроваджують концептуальні інструменти для однакового та правильного застосування експертних методик, що безпосередньо впливає на якість дослідження.

Аналіз розвитку практичної експертної діяльності дозволяє дійти висновку, що для вдосконалення наукової роботи, підвищення результативності наукових розробок та якості експертної діяльності створено Науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи, яка є дорадчим органом.

Питання вироблення єдиних підходів до організації судово-експертної діяльності та напрямів розвитку судової експертизи вирішуються Координаційною радою з проблем експертизи при Міністерстві юстиції України, яка є постійно діючим консультативно-дорадчим органом.

Для ефективного виконання своїх обов'язків експерт-економіст має бути якісно підготовленим спеціалістом у галузі бухгалтерського та податкового обліку, економічного контролю й аналізу, фінансового і господарського права. Він повинен поєднувати фундаментальну наукову підготовку та глибокі практичні навички, безперервно поповнювати свої професійні знання, володіти високими громадянськими якостями.

Список використаних джерел

1. Про судову експертизу : закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
2. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 1997 р. № 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-97>.
3. Узагальнення судової практики про застосування судами кримінально-процесуального законодавства при призначенні судових експертиз і використання їх висновків у кримінальному судочинстві : лист Вищ. спеціаліз. суду України з розгляду цивіл. і кримін. справ від 1 черв. 2011 р. № 243-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VRR00026.html.
4. Про затвердження Положення про науково-консультативну та методичну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України : наказ М-ва юстиції України від 27 березня 2012 р. № 470/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 27. – Ст. 1016.
5. Про затвердження Положення про Координаційну раду з проблем судової експертизи при Міністерстві юстиції України : постанова Кабінету Міністрів України від 16 листоп. 1994 р. № 778 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/778-94-п>.
6. До питання кадрового забезпечення науково-дослідних установ судових експертиз : роз'яснення М-ва юстиції України від 5 серп. 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://soc-in.com/rozyasnennya/minjustu/6062-do-pitannya-kadrovogo-zabezpechennya-naukovo-doslidnih-ustanov-sudovih-ekspertiz-ministerstva-yustic.html>.
7. Про затвердження Положення про експертно-кваліфікаційні комісії та атестацію судових експертів : наказ М-ва юстиції України від 3 берез. 2015 р. № 301/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15>.
8. Про затвердження Порядку ведення державного Реєстру атестованих судових експертів : наказ М-ва юстиції України від 29 берез. 2012 р. № 492/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0166-97>.
9. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом М-ва юстиції України від 8 жовт. 1998 р. № 53/5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.
10. Дікань Л. В. Судово-економічна експертиза : навч. посіб. / Л. В. Дікань, В. Д. Понікаров, О. В. Кожушко. – Харків : Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця, 2014. – 432 с.

Надійшла до редколегії 30.05.2016

ЕВДОКИМЕНКО С. В. ОТДЕЛЬНЫЕ АСПЕКТЫ ОРГАНИЗАЦИИ ЭКСПЕРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ СУДЕБНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЭКСПЕРТИЗ

Освещены вопросы организации экспертной деятельности в Украине, в частности проведения судебно-экономических экспертиз. Подчеркнуто, что в качестве экспертов могут привлекаться в судопроизводстве как работники государственных специализированных организаций, так и частные лица, имеющие статус эксперта. Охарактеризован процесс получения статуса эксперта и требования к нему, определены особенности аттестации судебных экспертов.

Ключевые слова: *судебно-экономическая экспертиза, эксперт, аттестация экспертов, экспертно-квалификационная комиссия, профессиональные знания.*

YEVDOKIMENKO S. V. SOME ASPECTS OF THE EXPERT ACTIVITY'S ORGANIZATION IN UKRAINE IN ACCOMPLISHING FORENSIC AND ECONOMIC EXPERTISE

The author of the article has determined that under the current legislation forensic and expert activity in Ukraine is accomplished by the state specialized institutions, departmental services, judicial experts who are not employees of these organizations, but included in the state Register of court experts, in some cases, some experts from relevant fields of knowledge can be involved. It has been emphasized that forensic and expert activity can be also carried out on business basis and by citizens on one-off contracts. The analysis of legal norms and practical expert activity provided grounds to conclude that the priority in conducting forensic expertise according to the law is provided to the state specialized agencies and services, which in most cases are in charge by courts (according to the statistics) with conducting expert studies. This court practice should be considered correct, because it is state institutions realize special training of forensic experts – therefore, have skilled workers with appropriate experience of practical and scientific work within their staff, create organizational conditions and establish conceptual tools for the same and proper application of expert techniques that directly affect the quality of research.

Analysis of the development of practical expert activity has allowed concluding that to improve scientific work, increase the efficiency of scientific research and quality of expert activity the Methodological, Scientific and Advisory Board on the Problems of Forensic Expertise, which is an advisory body, has been established.

The issues of developing common approaches to the organization of forensic and expert activities and areas of the development of forensics are solved by the Coordinating Council on the Problems of Expertise of the Ministry of Justice of Ukraine, which is a permanent advisory body.

Keywords: forensic and economic expertise, expert, certification of experts, expert and qualification commission, competencies.

УДК [351.74:342.924](477)

О. Ю. ПРОКОПЕНКО,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
завідувач кафедри тактико-спеціальної підготовки
факультету № 3 (підрозділів поліції превентивної діяльності)
Харківського національного університету внутрішніх справ

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В РЕГІОНІ

Досліджено етимологію та зміст поняття «нормативно-правовий акт», сформульовано авторське визначення цього поняття, виділено групи основних нормативно-правових актів, що регулюють основні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність органів Міністерства внутрішніх справ України як суб'єктів забезпечення правопорядку в регіоні.

Ключові слова: нормативно-правовий акт, органи Міністерства внутрішніх справ України, забезпечення правопорядку, Конституція України, міжнародний акт, кодифікований акт.

Prokopenko, O.Y. (2016), "The main legal acts regulating the activities of the agencies of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine as subjects of enforcement the law in the region" ["Osnovni normatyvno-pravovi akty, shcho rehuliuut diialnist orhaniv Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy yak subiektiv zabezpechennia pravoporiadku v rehioni"], *Pravo i Bezpeka*, No. 2, pp. 48–53.

Постановка проблеми. Будь-яка легітимна діяльність повинна ґрунтуватись і здійснюватись у відповідності до санкціонованих державою правил поведінки. Не є винятком і діяльність органів Міністерства внутрішніх справ України з забезпечення правопорядку в регіоні. При цьому, зважаючи на важливість нормативно-правового закріплення основ вищезгаданої

діяльності, можна стверджувати, що її ефективність прямо залежить від них, а тому в рамках цього дослідження необхідно з'ясувати сутність правових засад діяльності органів Міністерства внутрішніх справ України як суб'єктів забезпечення правопорядку в регіоні, що, безсумнівно, є важливою складовою визначення її методологічних основ у цілому.